

Handläggare:
Bengt Haglund

Yttrande över motion av Lena-Maj Anding m fl (mp) angående kiropraktorer och naprapater

Ärendet

Motion 2008:12 om kiropraktorer och naprapater
Lena-Maj Anding(mp) m. fl.

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden skall yttra sig över ovan rubricerade motioner.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att överlämna förvaltningens yttrande till landstingsstyrelsen

att omedelbart justera beslutet

Förvaltningens synpunkter

Angående Motion 2008:12

Förvaltningen arbetar ständigt med att bevaka och följa utvecklingen inom de aktuella områdena kiropraktik och naprapati.

Kiropraktorer

Förvaltningen delar motionsställarens ståndpunkt om att landstinget skall teckna avtal med kiropraktorer. Dock måste detta ske efter gängse upphandlingsregler och anbudsförfarande enligt lagen om offentlig upphandling, LOU. En upphandlingsprocess är redan initierad. Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) beslutade 2008-03-04 att upphandla kiropraktikverksamhet för befolkningen i Stockholms län. Likaså

fastställde och beslutade Hälso- och sjukvårdsnämnden den 17 juni 2008 p 19 (sekretessärende) om förslag till anbudsförfrågan.

Anbudsförfrågan är publicerad och sista anbudsdag är den 1 september 2008. Avtalsperiod 2009 01 01 - 2011 12 31

Upphandlingens rubricering lyder enligt följande: kiropraktikverksamhet gällande utredning, diagnostik, behandlingsplanering, behandling och uppföljning av behandlingsresultat för patienter med besvär från nacke och rygg och som bor i Stockholms län. Upphandlingen omfattar 3 objekt: Norra länet, Stockholm-Ekerö och Södra länet

Utbildningskrav

Förvaltningen har tagit del av Socialstyrelsens ärende kring vilka utbildningar som skall anses likvärdiga, utländsk respektive inhemsk. Då Socialstyrelsen inte funnit skäl för att särskilja de nämnda utbildningarna vad det gäller att meddela legitimation lägger inte förvaltningen några vidare aspekter kring detta faktum och beaktar nu Socialstyrelsens ställningstagande i föreliggande upphandling.

Nuvarande verksamhet

Stockholms läns landsting har sedan 1994 haft avtal med privatpraktiserande kiropraktorer. Under 2003 genomförde landstinget en upphandling av kiropraktikverksamhet. Denna resulterade i att avtal tecknades med Svensk Kiropraktortjänst i Stockholm ekonomisk förening för tiden 2004-03-01 – 2007-02-28 med möjlighet till högst två års förlängning. Avtalet har därefter prolongerats och är giltigt t o m 2008-12-31.

Under 2008 är 64 kiropraktorer, fördelade på 39 mottagningar, verksamma inom ramen för nu gällande avtal. Fem av kiropraktorerna är verksamma i norra länet, 43 i motsvarande kommunerna Stockholm och Ekerö samt 16 i södra länet. Nuvarande avtalskonstruktion innebär att en kiropraktor som är medlem i Svensk Kiropraktortjänst anmäler sig till leverantören och har då rätt att vara verksam inom ramen för avtalet.

Avtalet reglerar ersättning till leverantören för högst fem besök för respektive patient under varje tolv månadersperiod. Patientavgiften motsvarar avgiften för besök hos specialistläkare och följer landstingets regler för patientavgifter.

Förvaltningen har utarbetat förfrågningsunderlaget med stöd av sakkunniga och SPESAK inom radiologi, ortopedi och allmänmedicin.

Ekonomi

Avtalets omfattning är 2008 högst 11 Mkr per avtalsår. Härtill kommer kostnader för s k fri medicinsk service avseende viss radiologisk undersökning motsvarande cirka 2 Mkr.

Förvaltningen räknar med en volymökning då upphandlingen har slutförts och nya avtal träder i kraft. Det är förenat med svårigheter att prognostisera exakta volymer och kostnader då kiropraktorer med svensk utbildning hittills inte varit finansierade av landstinget. För att tillgodose behoven som påtalas i motionen ökar dock förvaltningen budgeten för 2009 till maximalt 16,4 Mkr inklusive specificerade radiologiska undersökningar.

Naprapater

Förvaltningen har för närvarande inte några planer på att knyta till sig fler naprapater än de som ingår i Ryggcentra. Visst vetenskapligt stöd har presenterats för naprapatins arbetsmetoder men förvaltningen bedömer att detta är otillräckligt som motiv för att introducera ytterligare ett specialistområde. Först måste bl a gränssnittet mot ortopedi, sjukgymnastik och dess subdiscipliner samt kiropraktik klargöras.

Ekonomi

Att ingå avtal eller genomföra Vårdval för naprapater skulle utan extra anslag kräva sådana ekonomiska omfördelningar att förvaltningen tvingas prioritera ner kraftigt inom flera andra viktiga områden.

Miljökonsekvenser av beslutet

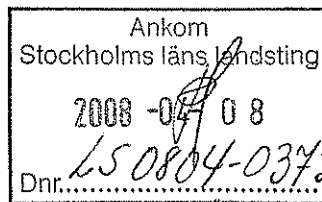
Beslutet medför följande konsekvenser för miljön:

Miljökraven följer landstingets vid var tid gällande miljöpolicy

Miljön bedöms inte påverkas av detta beslut

Catarina Andersson Forsman

Olle Olofsson

2008/12

Motion av Lena-Maj Anding m fl (mp) angående kiropraktorer och naprapater

Kiropraktik

I flera länder, däribland USA, Kanada och Danmark, har nationella riktlinjer givits ut som rekommenderar kiropraktisk behandling vid besvär från skelett, muskler och nervsystem. I USA finns kiropraktorer anställda vid sjukhus och idrottskliniker. I Sverige håller kiropraktiken på att bli en alltmer integrerad del av den allmänna hälso- och sjukvården, även om det går långsamt. De svenska kiropraktorerna fick legitimation 1989 (utländsk utbildning) samt 1999 (svensk utbildning). De lyder därmed under samma lagar och förordningar som all annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. De har ett eget medicinskt ansvar och ställer självständigt diagnos inom sitt område. Enligt förfrågan hos Socialstyrelsen är kiropraktorer med legitimation likvärdiga oavsett om utbildningen skett i Sverige eller utomlands.

Ett växande antal publicerade vetenskapliga studier har visat goda resultat av kiropraktisk behandling. Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU, redovisade år 2000 en genomgång av den vetenskapliga litteraturen om behandlingsmetoder vid rygg- eller nackbesvär. I rapporten står det att det finns belegg för att kiropraktisk behandling ger smärtlindring vid både plötsliga och ihållande rygg- eller nackbesvär. Andra rapporter har också visat att kiropraktisk behandling kan minska sjukskrivningstider.

Naprapati

Naprapatutbildningen omfattar fyra års heltidsstudier med manuell medicin som huvudämne. Därutöver krävs för legitimation praktiska erfarenheter i form av ett års handledd heltidstjänstgöring inom svensk hälso- och sjukvård.

Svensk legitimation för naprapater infördes 1998. En legitimerad naprapat har, precis som en legitimerad kiropraktor, ett eget medicinskt ansvar och lyder under samma lagar som övrig hälso- och sjukvårdspersonal.

I maj 2007 presenterades en stor utvärdering av naprapati vid Karolinska institutet. Eva Skillgate, doktorand vid Institutet för miljömedicin, visade i en avhandling att effekten av naprapati var bättre än effekten av rådgivning av läkare enligt vedertagna riktlinjer vid rygg- och nackbesvär.

Integreringen i hälso- och sjukvårdssystemet går för långsamt

Trots att det funnits legitimerade kiropraktorer i Sverige i nästan 20 år är de ännu inte integrerade i det svenska hälso- och sjukvårdssystemet. Vi vet från olika undersökningar, exempelvis den så kallade Stockholmsstudien år 2000, att många föredrar att vända sig till kiropraktor eller naprapat, eftersom man får god hjälp vid rygg- och nackbesvär. Enligt en undersökning av Skoop skulle 57 % av svenskarna föredra att gå till naprapat istället för till vårdcentral vid ryggbesvär om patientavgiften var densamma. I åldrarna 18-54 år är motsvarande siffra 66 % (www.naprapater.se).

Landstingets avtal med kiropraktorer för invånarna i Stockholms län omfattar cirka 11 miljoner per år. Utrymmet för subventionerade besök brukar ta slut redan under våren – dvs. behovet överstiger vida den avsatta ramen. Motsvarande avtal finns inte alls för naprapater. Det är bara vid landstingets två specialenheter för rehabilitering av besvär från rygg och nacke, Ryggcentra, som naprapater finns med i behandlingsteam.

Naprapati och kiropraktik är således bra komplement och /eller alternativ till de insatser som erbjuds av läkare och sjukgymnaster exempelvis vid vissa problem med nacke/rygg och muskler. Insatserna har vetenskaplig evidens, de är kostnadseffektiva, utövarna är legitimerade sedan två decennier tillbaka och behandlingarna efterfrågas av länsinvånarna.

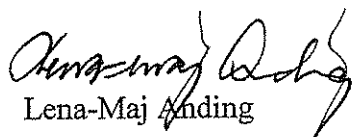
Miljöpartiet anser därför att naprapater och kiropraktorer ska ingå i den landstingsfinansierade vården. De behövs på flera vårdnivåer. De bör finnas med som en del i utbudet inom Vårdval Stockholm. Det vore även intressant med naprapater och kiropraktorer som konsulter vid sjukhusens akutmottagningar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att landstinget tecknar avtal med kiropraktorer och naprapater

alternativt

att anställa kiropraktorer och naprapater i öppenvården

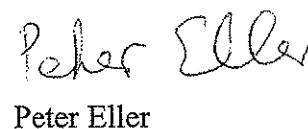

Lena-Maj Ånding

Raymond Wigg

Åke Askensten

Viviann Gunnarsson

Yvonne Blombäck

Peter Eller

Helene Sigfridsson

Björn Sigurdson

Niklas Gladh

Michael Solander